

[Stefna lagadeildar 2006-2011](#)

Meginmál vefsíðu:

[Fara efst a síðu](#)

STEFNA LAGAEILDAR 2006-2011

[Ávarp deildarforseta](#)

[Vaxandi deild](#)

[Framtíðarsýn](#)

[Markmið og aðgerðir 2006-2011](#)

[Framkvæmd og eftirfylgni](#)

ÁVARP DEILDARFORSETA

Markmið lagadeildar Háskóla Íslands er að tryggja metnað, gæði og árangur í lagakennslu og rannsóknum.

Lagakennsla hefur verið stunduð við lagadeildina frá 1908 þegar Lagaskólinn tók til starfa, en hann rann síðan inn í Háskóla Íslands við stofnun hans 1911. Lagadeild Háskóla Íslands er elsta og stærsta lagadeildin hér á landi og býður upp á klassískt laganám eins og það er annars staðar á Norðurlöndum og víðar í Evrópu. Starfsemi lagadeildarinnar byggist því á aldagamalli reynslu og er það engin tilviljun að stærstur hluti fræðiritna sem notuð eru við kennslu í íslenskri lögfræði við allar lagadeildir hér á landi eru rituð af kennurum lagadeildar Háskóla Íslands.

Þótt við sem störfum við lagadeild séum stolt af þeim árangri sem náðst hefur er okkur ljóst að starf deildarinnar verður aldrei fullmótað þar sem lög og réttur sem og samfélag okkar tekur sífelldum breytingum. Í þessu stefnuskjali er lýst breytingum sem unnið verður að í lagadeild á næstu árum. Sumum breytinganna sem lagðar eru til getur deildin sjálf hrundið í framkvæmd. Aðrar eru ekki á forræði deildarinnar.

Lagadeildin hyggst á komandi árum festa í sessi það forskot sem hún hefur í rannsóknum og kennslu í grundvallargreinum lögfræðinnar og halda áfram markvissri uppbyggingu sérhæfðs meistaranáms fyrir innlenda og erlenda lögfræðinga. Fáir deildin til þess sanngjarnt svigrúm horfa starfsmenn hennar björtum augum fram á veginn.

Páll Hreinsson
forseti lagadeildar

[Efst á síðu](#)

VAXANDI DEILD

Lagadeild er alhliða háskóladeild á sviði lögfræði þar sem fram fer kennsla í öllum helstu greinum lögfræðinnar og viðamiklar rannsóknir. Á síðustu tíu árum hefur orðið grundvallarbreyting á námi í lögfræði við lagadeild, námið verið endurskipulagt og skipt í

Þriggja ára BA-nám og tveggja ára meistaranám (mag. juris). Mikil áhersla hefur verið lögð á að efla rannsóknartengt nám og liður í því er skipulegt doktorsnám sem nú er í boði við deildina. Fjöldi skráðra nemenda í lagadeild hefur aukist á síðustu árum. Þannig voru 475 skráðir við deildina 2000-2001 en 558 2005-2006.

Sérkenni náms til BA-prófs í lögum við lagadeild Háskóla Íslands felst í því að þar er fjallað ítarlega annars vegar um aðferðafræði lögfræðinnar og hins vegar um grundvallargreinar hennar, en þessar greinar eru samofnar og undirstaða annarra sérhæfðari greina. Djúp og yfirgripsmikil þekking nemenda á þessum grundvallargreinum lögfræðinnar er því sá nauðsynlegi grunnur sem sérhæfing nemenda í meistaranámi byggist á um leið og hann er aðalsmerki hins klassíska lagaprófs.

Helsta einkenni meistaranáms við lagadeild er fjöldi kjörgreina sem nemendur geta valið úr. Jafnframt gefst þeim kostur á að velja greinar sem kenndar eru í öðrum deildum Háskólans. Þá gefst nemendum einnig færi á að taka hluta meistaranámsins við lagadeildir erlendra háskóla. Þetta gefur nemendum ómetanlegt tækifæri til þess að sérhæfa sig á ýmsum sviðum lögfræðinnar, en í harðnandi samkeppni er sérhæfing oft lykillinn að bestu störfunum.

Lagadeild hóf að bjóða upp á alþjóðlegt meistaranám (LL.M.), kennt á ensku, fyrir íslenska og erlenda lögfræðinga árið 2003, m.a. í tengslum við reynslu af gagnkvæmum nemendaskiptum á framhaldsnámsstigi við erlendar lagadeildir frá því árið 1995. Hefur nemendafjöldi frá öllum heimsálfum aukist jafnt og þétt síðan námið hófst. Nú er unnið að því að taka námið í heild sinni til endurmats með það fyrir augum að efla það og styrkja í ljósi reynslu undanfarinna ára. Með alþjóðlegu meistaranámi hefur lagadeildin stigið mikilvægt skref í átt til alþjóðavæðingar lagakennslu hér á landi.

Skipulegt doktorsnám (Ph.D.) hófst við lagadeild árið 2004. Markaði það tímamót í starfsemi deildarinnar en deildin er eina lagadeild landsins sem býður upp á slíkt rannsóknartengt framhaldsnám.

Lagastofnun Háskóla Íslands er rannsóknastofnun í lögfræði sem starfar á vegum lagadeildar. Starfsemi Lagastofnunar hefur verið stórefld á síðustu misserum og hefur stofnunin þróast í að verða miðstöð rannsókna við deildina. Það felst m.a. í því að stofnunin hefur hafið útgáfu ritraðar um lögfræðileg efni, sem er afrakstur rannsókna í lögfræði. Á vegum stofnunarinnar er verið að vinna að viðamiklu rannsóknarverkefni, sem er samantekt íslenskrar lögfræðiorðabókar, en útgáfa hennar er fyrirhuguð á árinu 2008. Sumarið 2006 hefja störf tveir sérfræðingar í fullu starfi og munu þeir eingöngu sinna rannsóknum í lögfræði, báðir á sviði auðlindaréttar. Störfin eru kostuð af utanaðkomandi aðilum og eru til þriggja ára. Stefnt er að frekari ráðningum sérfræðinga við Lagastofnun í framtíðinni. Loks veitir Lagastofnun öðrum rannsóknastofnunum Háskólans þjónustu og hefur m.a. gert þjónustusamning við Mannréttindastofnun HÍ sem stendur fyrir margvíslegri útgáfustarfsemi og rannsóknum á sviði mannréttinda.

Starfsemi lagadeildar á hverjum tíma endurspeglar þarfir íslensks samfélags. Aukin sérhæfing sem deildin gefur nú nemendum sínum kost á er rökrétt afleiðing þess að störf eru að verða flóknari og margbreytilegri og gera meiri kröfu um sérfræðikunnáttu í lögfræði.

[Efst á síðu](#)

FRAMTÍÐARSÝN

Árið 2011 hefur lagadeild áfram afgerandi forskot í rannsóknum og í lögfræðilegri umræðu. Við deildina starfar öflug rannsóknastofnun í lögfræði sem hefur forystu í rannsóknum, enda hefur hún verulegt styrktarfé til rannsókna þar sem gerðir hafa verið samningar við atvinnulífið um rannsóknarverkefni auk þess sem hún aflar sér tekna með þjónusturannsóknum. Við Lagastofnun starfa fjórir starfsmenn sem eingöngu sinna rannsóknum ásamt meistaranemum og doktorsnemum. Bókasafn lagadeildar hefur verið bætt verulega og útgáfa á rannsóknarverkefnum á vegum Lagastofnunar er öflug. Fram fara tvær doktorsvarnir á ári.

Árið 2011 er kennslan í enn meira mæli í formi gagnvirkra umræðna um raunhæf álitamál og hafa nemendur greiðan aðgang að ítarefni á öflugum bókasafni lagadeildar. Þá er aukin áhersla lögð á gagnapróf. Reglubundið innra gæðaeftirlit fer sem fyrr fram á vegum lagadeildar á námsefni námskeiða, kennsluháttum og útkomu á prófum. Reglubundið ytra eftirlit fer fram á vegum sjálfstæðra matsaðila (og/eða) fagfélaga lögfræðinga á sömu atriðum. Fastráðnir kennarar við lagadeild verða 1 á mót 17 nemendum árið 2011.

Lagadeild getur boðið starfandi lögfræðingum upp á sérhæfð námskeið og aflað með því tekna sem renna til rekstrar deildarinnar.

Árið 2011 byggist stjórnun deildarinnar sem fyrr á einföldu og skilvirku stjórnkerfi í sjálfstæðri lagadeild sem býr við viðunandi fjárveitingar, enda hefur deildin heimild til töku skólagjalda að því leyti sem fjárveitingar ríkisins hrökkva ekki fyrir rekstrarkostnaði. Lagadeild hefur á að skipa bæði góðum nemendum og framúrskarandi kennurum enda búa þeir við samkeppnishæf launakjör. Komið hefur verið á fót fjáröflunarneti fyrir deildina.

Árið 2011 hefur verið komið á ennþá virkari samskiptum við erlendar lagadeildir, bæði í rannsóknum og kennslu. Lagadeildin er miðstöð ráðstefnuhalds í lögfræði og útgáfu á afrakstri lögfræðilegra rannsókna. Lagadeild heldur sem fyrr uppi góðum tengslum við útskrifaða lögfræðinga frá deildinni og styrkir jákvæð viðhorf í garð deildarinnar. Lagadeild Háskóla Íslands hefur áfram sterka ímynd sem leiðandi rannsókna- og kennslustofnun og rannsóknir við hana eru m.a. kostaðar af fyrirtækjum.

[Efst á síðu](#)

MARKMIÐ OG AÐGERÐIR 2006-2011

1. AÐALMARKMIÐ: FRAMÚRSKARANDI RANNSÓKNIR

Lagadeild stefnir að því að stórefla rannsóknir og viðhalda forystu sinni hér á landi í rannsóknum á sviði lögfræði og er takmarkið að magn og gæði rannsókna jafnist á við samanburðarháskóla í lögfræði annars staðar á Norðurlöndum.

Aðgerðaáætlun

1. Rannsóknir verði stórefldar.

- Aflað verði fjár til að styrkja áherslusvið deildarinnar þannig að rannsóknarframlög verði tvöfalt hærri.
- Auka þarf rannsóknarframlög til deildar og Lagastofnunar.
- Auka þarf framlög til rannsókna í meistaranámi og doktorsnámi.
- Stefna ber að því að gera einn samning um kostun rannsókna árlega.

2. Fé til bókakaupa verði aukið um 20% á ári.

- Lagadeild þarf að auka framlag sitt til bókakaupa.
- Knýja þarf á um að Landsbókasafn Íslands – Háskólabókasafn sinni skyldum sínum og taki þátt í að kaupa bækur og greiða fyrir annað efni á sviði lögfræði. Setja þarf fram formlega kröfu þar um.

3. Ráðinn skal einn nýr starfsmaður á ári sem eingöngu sinnir rannsóknum.

- Stefna ber að því að gera einn kostunarsamning á ári um stöðu við Lagastofnun til þess að sinna rannsóknum.
- Skapa þarf vinnuáðstöðu fyrir starfsmenn sem eingöngu sinna rannsóknum.
- Laða skal að sem hæfasta starfsmenn til að sinna rannsóknum.

4. Tveir doktorsnemar skulu útskrifaðir á ári hverju frá og með árinu 2008.

- Að gerður verði samstarfssamningur við Háskólann í Kaupmannahöfn og e.t.v. aðra háskóla á Norðurlöndum um að íslenskir nemendur geti tekið nám sitt í aðferðafræði við þá.
- Útbúinn verði kynningarbæklingur um doktorsnámið.
- Útbúin verði góð starfsaðstaða fyrir doktorsnema í Lögbergi og kappkostað að byggja upp bókakost á rannsóknarsviðum þeirra.
- Kynna ber möguleika á styrkjum og kostun í doktorsnámi.
- Haft verði virkt aðhald með doktorsnemunum þannig að þeir ljúki námi sínu á tilsettum tíma.
- Að leitað verði til fyrirtækja og stofnana um samstarf og stuðning í tengslum við doktorsnám.

5. Möguleikar kennara til rannsókna verði auknir, m.a. með aðstoðarmönnum.

- Hvetja ber kennara til að sækja í auknum mæli um styrki í aðstoðarmannasjóð og aðra samkeppnissjóði, svo sem Rannsóknarsjóð HÍ.
- Koma ber upp vinnuáðstöðu fyrir aðstoðarmenn innan húss.

6. A.m.k. þrjú rannsóknarrit verði gefin út á ári.

- Stærri fræðiritgerðir verði gefnar út í ritröð Lagastofnunar.
- Veittir verði styrkir til þýðinga, aðstoðar við útgáfu o.fl.

7. Rými bókasafns verði tvöfaldað.

- Unnið verði að því að flytja tölvuver frá 3. hæð niður á 1. hæð Lögbergs þannig að hægt verði að taka tölvuversstofu á 3. hæð undir bókasafn.
- Flytja ber ljósritunaraðstöðu inn á safnið.
- Bæta ber öryggismál bókasafnsins og setja upp öryggishlið við útgang.

8. Meirihluti nemenda eigi kost á þátttöku í viðamiklum rannsóknum.

- Auglýsa skal eftir nemendum til rannsókna.
- Hvetja ber kennara til að fá nemendur til að taka þátt í rannsóknum. Afla skal fjár til slíkra rannsókna með því að sækja um rannsóknar- og aðstoðarmannastyrki.

9. Rannsóknir séu um helmingur af starfi hvers kennara.

- Draga ber úr stjórnunarálagi kennara með því að styrkja stjórnsýslu deildar.
- Auka skal valdheimildir deildarforseta þannig að deildarfundur taki almennt aðeins stefnumótandi ákvarðanir.
- Fjölga ber föstum kennurum þannig að tveir nýir kennarar séu ráðnir á ári.

10. Gefin verði út rit á öllum grundvallarsviðum íslenskrar lögfræði.

- Virða ber rannsóknarþátt kennara í starfi.
- Hvetja skal kennara til að leita sér aðstoðar við rannsóknir.
- Skapa ber farveg til útgáfu rannsóknarrita.
- Styrkja skal kennara vegna útgáfukostnaðar með því að auka kvóta kennara vegna kostnaðar um 50%.

11. Ný þekking verði efld og fræðasvið þróuð með auknu rannsóknarsamstarfi.

- Auðvelda kennurum og hvetja þá til að taka þátt í alþjóðlegum rannsóknum.
- Styðja þátttöku kennara í þverfaglegum rannsóknum.

[Efst á síðu](#)

2. AÐALMARKMIÐ: FRAMÚRSKARANDI KENNSLA

Lagadeild brautskráir lögfræðinga sem standast alþjóðlegar gæðakröfur. Til þess að viðhalda megi þessu verða kennarar og nemendur að búa við góða aðstöðu sem skapar skilyrði fyrir framúrskarandi kennslu. Lagadeild gerir bæði miklar kröfur til kennara og nemenda um árangur í kennslu og námi.

Aðgerðaáætlun

1. Laða að hæfustu nemendurna og skapa fyrirmyndarnámsumhverfi.

- Unnið verður að því að afla styrkja og verðlauna til afburðanemenda.
- Unnið verður að því að bæta og endurnýja aðstöðu.
- Ávallt liggja fyrir ítarlegar og aðgengilegar upplýsingar um námsframboð við lagadeild.

2. Lagadeild hafi áfram á að skipa bestu kennurunum í lögfræði hér á landi.

- Bjóða verður kennurum upp á gott starfsumhverfi.
- Hlutfall kennara í fullu starfi á nemanda verði 1:17 við lagadeildina árið 2011.
- Lögð verði áhersla á að bæta kjör stundakennara.

3. Hver umsjónarkennari hafi einn aðstoðarmann úr hópi laganema.

- Umsjónarkennari auglýsi eftir aðstoðarmanni á hverju ári til eins árs og sæki um launagreiðslur til hans úr Aðstoðarmannasjóði.
- Lagadeild greiði einnig þóknun til aðstoðarmanns.

4. Hlutfall kennara og stjórnsýslu deildar verði þrjú á mótí einum.

- Fjölga verður starfsmönnum í stjórnsýslu.
- Skilgreina skal þarfir og kröfur til reynslu og menntunar starfsmanna.

5. Fjárveiting til bókasafns verði tvöfölduð.

- Halda skal kynningarfund um fjársveldi bókasafns fyrir lögfræðinga og fulltrúa stjórnvalda

til þess að auka skilning á erfiðri stöðu bókasafnsins.

- Leitað verði til Hollvinafélags lagadeildar um að efla bókakost safnsins.

6. Ráðinn verði kennslustjóri.

Ráðinn verði kennslustjóri sem stýrir faglegri námsráðgjöf og tengslum nemenda við innlenda og erlenda háskóla.

7. Verkefnatímum verði fjölgað.

Fjölgað verði verkefnatímum í kennslu þannig að árið 2011 verði 50% vinnustunda í framhaldsnámi í formi umræðutíma.

8. Vægi verkefna í námsmati verði aukið.

Haldið verði áfram að auka vægi verkefna í námsmati þannig að árið 2011 verði a.m.k. 50% námsmats í formi verkefna í öllum námskeiðum.

9. Framhaldsnemar sinni kennslu í meira mæli.

Aukin verði þátttaka meistara- og doktorsnema í kennslu.

10. Áfram verði viðhaldið miklum námskröfum.

- Árlega fari fram úttekt lagadeildar á frammistöðu nemenda í einstökum námskeiðum sem fjallað verði um á deildarfundum.
- Kannaðir verði möguleikar á reglubundinni úttekt sérfræðinga í kennslufræðum og fulltrúa fagfélaga lögfræðinga á kennslu í lagadeild.

11. Endurmenntun verði efl.

Lagadeild taki upp öfluga endurmenntun sem heimilt verður að selja á markaðskjörum.

[Efst á síðu](#)

3. AÐALMARKMIÐ: FRAMÚRSKARANDI STJÓRNUN OG STOÐÞJÓNUSTA

Lagadeild Háskóla Íslands ætlar að viðhalda stöðu sinni sem virkasta og virtasta lagadeildin hér á landi. Til þess þarf lagadeildin að fá að hafa áfram skilvirkt og sveigjanlegt stjórnkerfi og auknar fjárveitingar til þess að styðja betur við rannsóknir og kennslu með góðri stoðþjónustu.

Aðgerðaáætlun

1. Fulltrúar lagadeildar verða að beita sér fyrir endurskoðun á deililíkani með það að markmiði að hlutur lagadeildar verði réttur.
2. Knúið verði á um verulega hækkun fjárveitinga frá ríki til Háskóla Íslands í lægsta reikniflokki.
3. Ef hækkunir skv. 1. og 2. lið eru ekki viðunandi verður lagadeild að vinna að því að fá heimild til töku skólagjalda.
4. Vinna verður að því að Háskóli Íslands fái heimild til þess að selja þjónusturannsóknir og

aðgang að endurmenntunarnámskeiðum við deildina á markaðskjörum.

5. Unnið verði að því að fá stöður og afmarkaðar rannsóknir kostaðar af einkaaðilum og opinberum aðilum. Árið 2011 verði fjórðungur af föstum kennurum og vísindamönnum í fullu starfi kostaður af atvinnulífi og öðrum stofnunum.

6. Unnið verði ötullega að kynningarmálum í lagadeild.

7. Að kennarar lagadeildar njóti áfram sjálfstæðis í rannsóknum og faglegum málefnum.

[Efst á síðu](#)

FRAMKVÆMD OG EFTIRFYLGNI

Deildarforseti ber ábyrgð á framkvæmd stefnunnar í heild en allir starfsmenn deildarinnar bera ábyrgð á því sem undir þá heyrir. Skrifstofustjóri og forstöðumaður Lagastofnunar hafa umsjón með framkvæmd stefnunnar á þeim sviðum sem undir þá heyra.

Deildarforseti fundar reglulega með öðrum starfsmönnum deildarinnar til að fara yfir framkvæmd stefnunnar og ákveða næstu skerf. Þá er stefnan rædd á deildarfundum og í stjórn Lagastofnunar.